

September 2023 | HR

This page is also available in:

- ES
- BG
- CS
- DA
- EN
- DE
- ET
- FR
- EL
- GA
- IT
- LV
- LT
- HU
- MT
- NL
- PL
- PT
- FI
- RO
- SK
- SL
- SV

Available Languages:

UREDNIŠTVO

Uvodnik

Drage čitateljice, dragi čitatelji,

dobrodošli nakon ljetne stanke!

Iskreno se nadam da ste uživali u odmoru, opustili se i napunili baterije jer nas u nadolazećim mjesecima čeka puno posla. S obzirom na to da ulazimo u kritičnu fazu za EU, u kojoj će se dovršavati ključni sporazumi i zakonski akti prije nego što se intenzivira kampanja za izbore za Europski parlament, EGSO se nastoji pozabaviti s gorućim pitanjima koja su na dnevnom redu civilnog društva.

Nakon ljeta obilježenog nezapamćenim toplinskim valovima, razornim šumskim požarima i poplavama u EU-u kristalno je jasno da je presudno hitno djelovati. Europi je prijeko potreban sveobuhvatan akcijski plan za vodu. EGSO radi na međusektorskom mišljenju kako bi se osigurali odgovarajuće financiranje, infrastruktura i strategija za vodu, čime bi se očuvala dostupnost pitke vode za sve građane. Kao što je zeleni plan postao sinonim za predanost EU-a djelovanju u području klime, novi plavi plan mora težiti redefiniranju globalnih kriterija za održivo upravljanje vodama.

Zanimljivo je da su građani EU-a tražili ažuriranje pravila EU-a o vodi za piće prije više od deset godina. Potencijal europske građanske inicijative (EGI) i dalje je neiskorišten i moramo zajednički poboljšati sposobnost reagiranja na potrebe građana. Zbog toga ćemo na plenarnom zasjedanju EGSO-a u rujnu saslušati organizatore europske građanske inicijative „Fur Free Europe” (Za Europu bez krzna), koja je privukla 1,5 milijuna pobornika iz cijelog EU-a. Na plenarnom zasjedanju raspravljat će se i o ciljanoj reviziji proračuna EU-a s obzirom na nepredviđenu krizu koja iziskuje brzu i učinkovitu prilagodbu kako bi se odgovorilo na nove hitne prioritete.

Nastavljam se zalagati za civilno društvo, a obećanje iz mog političkog manifesta da ću omogućiti veći odjek glasa mladih i dalje je u središtu moje pozornosti. EGSO je u srpnju postao prva institucija EU-a koja je provela ocjenu učinka EU-a iz perspektive mladih, što je važan korak koji ukazuje na moju predanost. Želio bih zahvaliti svim članovima i članicama EGSO-a na potpori u donošenju te ključne odluke. Osim toga, sada osnivamo Skupinu mladih EGSO-a i odabiremo mišljenja za prvi krug ocjene učinka EU-a iz perspektive mladih.

U predstojećim mjesecima ojačat će se i veze sa civilnim društvom izvan naših granica, posebno u zemljama kandidatkinjama za članstvo u EU-u. EGSO je intenzivirao odnose s tim zemljama kako bismo ih mogli uključiti u naš svakodnevni rad. Na našem nedavnom plenarnom zasjedanju ponovno je istaknut taj angažman. Osim toga, imamo vrlo pozitivna očekivanja od predstojećeg Foruma civilnog društva zapadnog Balkana koji se održava u Solunu, gradu u kojem je prije dva desetljeća potvrđena europska budućnost zapadnog Balkana.

Istodobno se pripremamo za najveću vježbu demokracije u EU-u – izbore za Europski parlament u lipnju 2024. U tom kontekstu dopustite mi da skrenem pozornost na inicijativu „EurHope" i internetsko savjetovanje kojim će se uoči izbora definirati agenda za mlade. Podrška civilnog društva u prikupljanju stavova europskih građana, posebno mladih, presudna je za izgradnju demokratske otpornosti i oblikovanje budućnosti Europe.

Oliver Röpke

Predsjednik EGSO-a

KALENDAR

25. rujna 2023.

Dan ekološke proizvodnje EU-a – Svečanost dodjele nagrada EU-a za ekološku proizvodnju 2023.

30. rujna 2023.

14. Nagrada EGSO-a za civilno društvo – rok za podnošenje prijava

25. i 26. listopada 2023., Bruxelles

Plenarno zasjedanje EGSO-a

TO THE POINT

U ŽIŽI

Kritične sirovine već su neko vrijeme u središtu javne rasprave u Europi. Nakon poremećaja međunarodnih lanaca opskrbe prouzrokovanih COVID-om 19 i ograničenjima kretanja, industrija EU-a i tvorci politika postali su bolno svjesni potrebe da se osigura pouzdana opskrba Europe kritičnim sirovinama kako bi se ostvario prijelaz na gospodarstvo s nultom stopom

emisija ugljika.

Dok se suzakonodavci EU-a pripremaju za raspravu i pregovore o europskom Aktu o kritičnim sirovinama, izvjestitelj za mišljenje EGSO-a o nacrtu zakona **Maurizio Mensi** i njegov suizvjestitelj **Michal Pinter** utvrđuju što je potrebno učiniti kako bi se osiguralo da on zaista služi europskoj industriji.

AKT O KRITI?NIM SIROVINAMA: ONO ŠTO NIJE KRITI?NO DANAS MOGLO BI BITI SUTRA

Maurizio Mensi i Michal Pinter

Popis kritičnih sirovina mora ostati fleksibilan i treba ga revidirati svake dvije godine kako bi ostao u skladu s tehnološkim i strateškim razvojem

Nestašica kritičnih sirovina koja je pogodila Europu može se rješavati samo odvažnom sveobuhvatnom strategijom EU-a koja će udruživati ulaganja, inovacije, recikliranje, održivost i pouzdanu opskrbu. Komisijin Akt o kritičnim sirovinama je dobrodošao jer pokriva sve te aspekte. Također pomaže u sprječavanju mogućeg narušavanja tržišnog natjecanja i fragmentacije jedinstvenog tržišta.

EU danas mora uvoziti između 75 % i 100 % mnogih kritičnih sirovina koje su mu potrebne, što ga čini ekonomski i strateški ranjivim (sjetimo se samo nedavno uvedene kineske zabrane izvoza galija i germanija).

Nagli porast potražnje za kritičnim sirovinama između 2017. i 2022. uvelike je potaknut rastućom popularnošću čistih tehnologija (električni automobili, baterije, solarni fotonaponski sustavi itd.), pri čemu je energetski sektor glavni potrošač litija (potražnja se povećala za više od tri puta), kobalta (porast za 70%) i nikla (porast za 40%). Stoga je jasno da ekonomska sigurnost EU-a ovisi o osiguranju opskrbe kritičnim sirovinama jer će se rizik njihove nestašice prenijeti na cjelokupno gospodarstvo i jedinstveno tržište.

EGSO smatra da, kao prvo, treba osigurati predvidiv i stabilan pravni okvir za privlačenje ulaganja ne samo u istraživanje i vađenje sirovina već i u njihovu preradu i recikliranje (odakle se osiguravaju značajne količine bakra, litija, nikla, kobalta i drugih dragocjenih minerala iz potrošenih baterija, rudarskog otpada itd.).

Drugo, potreban nam je fleksibilan popis kritičnih sirovina koji se može lako mijenjati i ažurirati barem svake dvije godine. Razlog za to je činjenica da, uz sirovine koje su u predloženom zakonodavstvu već utvrđene kao strateške ili kritične, postoje i druge koje danas nisu kritične, ali bi to mogle postati u srednjem i dugoročnom razdoblju. Stratešku važnost različitih sirovina također treba razmotriti na razini sektora kako bi se uzela u obzir potražnja u različitim sektorima.

Treće, moramo osigurati široku podršku javnosti. Širenje ekstraktivne, prerađivačke i reciklažne industrije stvorit će nova radna mjesta i donijeti gospodarski napredak. Sektor sirovina u EU-u izravno osigurava oko 350 000 radnih mjesta, a više od 30 milijuna radnih mjesta u proizvodnji ovisi o pristupu mineralnim sirovinama. Međutim, potpora javnosti nije nešto što se može uzeti zdravo za gotovo. Za održivu opskrbu EU-a sirovinama i naprednim materijalima bit će do 2030. potrebno više od 1,2 milijuna novih radnih mjesta.

Stoga je potrebno podržati razvoj vještina u akademskoj zajednici, ali i u sektoru sirovina i javnoj upravi država članica mjerama usmjerenima i na radnike u tom sektoru i na javne službenike.

Drugi ključni element jest osigurati pristup dovoljnim količinama pouzdane električne energije iz nefosilnih izvora po konkurentnim cijenama. EGSO se zalaže za reformu dostupnih sredstava kako bi se podržala faza stavljanja na tržište i pokrili operativni troškovi, umjesto davanja prednosti fazi istraživanja i razvoja novih strateških projekata, kao što je to danas slučaj. To bi pomoglo EU-u da održi korak sa Zakonom SAD-a o smanjenju inflacije.

Također bismo trebali podržati tržišta sekundarnih sirovina mjerama za stvaranje funkcionalnih tržišta i minimiziranje gubitka starog željeza. Tržišta sekundarnih sirovina ključan su dio kružnog gospodarstva i koristilo bi im kada bismo uklonili regulatorne, gospodarske ili tehničke prepreke koje se javljaju u različitim karikama lanca vrijednosti.

EGSO predlaže da se dodjeljivanje javnih sredstava lakše odobrava ako se vađenje ruda temelji na preliminarnim ekonomskim i okolišnim studijama kojima se ocjenjuje učinak onečišćujućih tvari. Zato je potrebna koordinacija s pravilima o državnim potporama. Osim toga, potrebno je prilagoditi neke protumonopolske instrumente EU-a kako bi se pomoglo u postizanju ciljeva predmetnog zakonodavstva i istodobno spriječilo neopravdano narušavanje tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu (npr. okvir za kontrolu udruživanja mogao bi se fleksibilnije koristiti, uzimajući u obzir ne samo ciljeve zelenog plana nego i ciljeve zakonodavstva o kritičnim sirovinama).

Naposljetku, potrebne su nam učinkovite mjere zaštite trgovine koje će zaštititi nova europska ulaganja i osigurati da se možemo natjecati s drugim velikim igračima. Kako bi se diversificirali vanjski izvori kritičnih sirovina, EU bi trebao razmotriti partnerstva i sporazume o suradnji, uključujući sa zemljama kandidatkinjama za članstvo u EU-u, financiranjem projekata za razvoj kampanja za istraživanje na odabranim novim lokacijama i/ili u napuštenim industrijskim rudarskim područjima. Uvjet za takva partnerstva mogla bi biti obveza država kandidatkinja da brže usklade svoje politike zaštite okoliša sa zakonodavstvom i standardima EU-a.

„PITANJE ZA...”

Pitanje za...

U našoj rubrici „Pitanje za...” EGSO info zamolio je izvjestitelja Javiera Doza da komentira predložena nova pravila o gospodarskom upravljanju EU-a.

„Moramo i?i dalje od Pakta o stabilnosti i rastu”

EGSO info: Kakvo je stajalište EGSO-a o prijedlogu Komisije za novo gospodarsko upravljanje?

Javier Doz: Komisija je pripremila ovaj prijedlog imajući u vidu da u siječnju 2024. prestaje opća klauzula o odstupanju sadržana u Paktu o stabilnosti i rastu i da mnoge države članice EU-a imaju visoke razine deficita i duga kao posljedicu pandemije. Prijedlogu je vjerojatno prethodilo kritičko razmatranje negativnog utjecaja striktne primjene odredaba Pakta o stabilnosti i rastu na političko upravljanje velikom recesijom.

Iako se u prijedlogu zadržavaju ograničenja deficita i duga (3 % odnosno 60 % BDP-a), način i rokovi za postizanje tih ciljeva fleksibilniji su i prilagođeni situaciji u svakoj državi članici.

Osim toga, pravila su pojednostavnjena tako što je stopa rasta neto primarnih rashoda postala ključni pokazatelj, tj. iz izračuna su isključene kamate na dug, naknade za nezaposlene i rashodi financirani diskrecijskim mjerama ili fondovima EU-a. Glavna su novost četverogodišnji do sedmogodišnji fiskalnostrukturni planovi koje će svaka vlada dogovarati s Komisijom, a koji će uključivati strukturne reforme.

Komisija je 26. travnja objavila dva prijedloga uredbi i jedan prijedlog direktive kojima se mijenjaju ciljevi Pakta o stabilnosti i rastu koji se odnose na koordinaciju ekonomskih politika i proračunski nadzor, postupak u slučaju prekomjernog deficita i zahtjeve proračunskih okvira. Pod pritiskom njemačke vlade odredbe iznesene u priopćenju iz studenoga dodatno su pooštrene, posebno obveza da zemlje s deficitom većim od 3 % BDP-a moraju na godišnjoj razini smanjiti svoj dug za 0,5 % BDP-a te da se, ako zemlja odstupa od svojeg srednjoročnog plana, automatski primjenjuje postupak u slučaju prekomjernog deficita.

Iako EGSO podržava ključne elemente paketa koji je predstavila Komisija, fiskalnostrukturne planove prilagođene svakoj zemlji i fleksibilizaciju elemenata Pakta o stabilnosti i rastu, smatra da treba zadržati uvjete postavljene u izvornom prijedlogu iz studenoga i poziva na raspravu o potrebi izlaska iz okvira utvrđenog 1997.

EGSO smatra i da bi se trebalo pozabaviti, među ostalim, pitanjem stvaranja „trajnog fiskalnog kapaciteta” EU-a kako bi se mogla financirati sve šira lepeza „europskih zajedničkih dobara”. EGSO također smatra da bi uključivanje nacionalnih parlamenata, lokalnih i regionalnih vlasti, socijalnih partnera i organizacija civilnog društva u pripremu fiskalnostrukturnih planova ojačalo nacionalnu odgovornost za obveze sadržane u

planovima.

EGSO smatra da je potrebno zajamčiti diferencirani pristup ulaganjima u fiskalnostrukturne planove, posebno u područjima zelene tranzicije i obrane, jačati ciljeve ulaganja i reforme u pogledu socijalnih pitanja i zapošljavanja te temeljito revidirati metodologije za analizu održivosti duga i participacije vlada i neovisnih nacionalnih fiskalnih tijela u definiranju pojma „putova tehničke prilagodbe” za smanjenje duga.

POGODITE TKO NAM JE U GOSTIMA...

Gost iznena?enja

Ovog je mjeseca naš gost iznenađenja francuski novinar **Régis Genté** koji radi u Gruziji i prati tamošnji sukob koji tinja dok su sve oči uperene u Ukrajinu.

Régis Genté nezavisni je novinar i stručnjak za bivši SSSR. Živi u Tbilisiju od 2008. i izvještava o Rusiji, Ukrajini, Kavkazu i središnjoj Aziji za nekoliko francuskih medija, među kojima su RFI, France24 TV i Le Figaro.

Usto je autor ili suautor nekoliko knjiga, primjerice nedavno objavljene *Volodymyr Zelensky, dans la tête d'un héros* (*Volodimir Zelenski: u glavi heroja*, 2022.), *Futbol, le ballon rond de Staline à Poutine* (*Nogomet: igra loptom od Staljina do Putina*, 2018.), *Poutine et le Caucase* (*Putin i Kavkaz*, 2014.) i *Voyage au pays des Abkhazes* (*Putovanje u zemlju Abhazijaca*, 2012.). (dm)

Gruzija, još jedna ruska bojišnica

Kraj 2023. bit će izuzetno opasan trenutak za Gruziju. Europsko vijeće u prosincu treba odlučiti hoće li toj bivšoj sovjetskoj republici dodijeliti status zemlje kandidatkinje za članstvo u EU-u.

U lipnju 2022. Vijeće je Gruziji, za razliku od Ukrajine i Moldavije, odbilo dodijeliti taj status zbog politike njezine vlade, koja je bila izraženo nenaklonjena Zapadu, odnosno proruska. Vijeće je priznalo da Gruzija ima europsku perspektivu, ali je dodjeljivanje statusa zemlje kandidatkinje uvjetovalo provedbom 12 prioriteta, među kojima su, primjerice, poboljšanja medijskog okruženja i neovisnosti pravosuđa.

Velika sociopolitička napetost koja vlada u toj zemlji rezultat je razlika u pogledima između stranke na vlasti, pod nazivom Gruzijski san, koju vodi oligarh Bidzina Ivanišvili (koji je u Rusiji prikupio bogatstvo u iznosu od 4,5 bilijuna eura), i gruzijskog stanovništva od 3,7 milijuna. S jedne se strane nalazi vlast koja upravlja državom od 2012. i koja je postepeno uvela politiku koja danas izgleda jasno proruska, a s druge stanovništvo koje je prema posljednjim anketama velikom većinom (81 %) izrazilo želju da se pridruži EU-u.

Situacija je napeta i zbog toga što se smatra da Rusija manipulira gruzijskom vladom. Nema drugog načina da se objasni zašto je vladajuća stranka pokušala nametnuti usvajanje takozvanog zakona protiv stranih agenata, po uzoru na ruski zakon iz 2012., što je izazvalo nezadovoljstvo Gruzijaca, koji su svjesni toga da bi im taj zakon dugotrajno onemogućio približavanje Europi.

Ruske vlasti Ivanišvilijevu vladu podržavaju i u politici raskola sa Zapadom. Dok gruzijske vlasti sustavno ugrožavaju odnose sa zapadnim partnerima (stalnim polemikama s europskim i američkim predstavnicima ili propagandom o navodnim namjerama Zapada da otvori drugu bojišnicu u Gruziji kako bi oslabio Rusiju), Kremlj hvali odluke Ivanišvilijeve vlade i poduzima mjere za pridobivanje gruzijskog javnog mnijenja, primjerice ponovnim uvođenjem izravnih letova između Gruzije i Rusije (ti su letovi prekinuti 2019.) ili ukidanjem viza za Gruzijce koji ulaze na teritorij bivše kolonijalne sile.

Situacija je eksplozivna, samo nekoliko mjeseci prije odluke Europskog vijeća, koju brojni Gruzijci smatraju povijesnom. Dio javnosti ne oprašta suradnicima g. Ivanišvilija što su zemlju vratili u sferu ruskog utjecaja. Drugi dio, moguće većinski, svakako se izjašnjava kao proeuropski, ali ne zna što da misli dok vlada oštro kritizira Zapad i pravi se da ne želi izazivati Rusiju, koja je agresivnija nego ikad prije. Sigurnosni rizici vrlo su visoki u zemlji koja je, podsjetimo se, bila poprište početnog odmjeravanja snage između Moskve i Zapada, koje je bilo obilježeno izbijanjem rusko-gruzijskog rata 2008. godine.

NOVOSTI IZ EGSO-A

Zaustavimo dobnu diskriminaciju: EGSO poziva države ?lanice EU-a da osmisle novu strategiju za starije osobe

Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) pozvao je Europsku komisiju i države članice da osmisle novu europsku strategiju za starije osobe kako se one više ne bi smatrale teretom i troškom za društvo. Umjesto toga, strategija bi omogućila da se iskoristi njihov društveni, gospodarski i intelektualni potencijal, koji se često zanemaruje.

S obzirom na to da ne postoji sveobuhvatna politika o starijim osobama i starenju, to bi bila prva strategija EU-a za zaštitu prava starijih osoba i njihovo punopravno sudjelovanje u društvu i gospodarstvu.

EGSO-ov poziv predstavljen je u mišljenju usvojenom na srpanjskom plenarnom zasjedanju, na kojem je održana rasprava s potpredsjednicom Komisije za demokraciju i demografiju Dubravkom Šuicom i predsjednicom organizacije AGE Platform Europe Heidrun Mollenkopf. Mišljenje je zatražilo španjolsko predsjedništvo Vijeća EU-a.

Strategija bi pomogla iskorijeniti stavove koji doprinose dobnoj diskriminaciji starijih osoba, koja je uz rodnu diskriminaciju i dalje na vrhu popisa najčešćih oblika diskriminacije u EU-u, i to unatoč činjenici da je stanovništvo Europe sve starije. Eurostat procjenjuje da će u Europskoj uniji do 2050. godine broj osoba u dobi od 75 do 84 godine narasti za 56,1 %, a broj osoba u dobi od 65 do 74 godine za 16,6 %.

„EGSO jasno i nedvosmisleno poziva Komisiju da prije završetka ovog mandata osmisli europsku strategiju za starije osobe. Smatram da je to dobar početak, koji će imati dalekosežne posljedice za europsku socijalnu i demografsku politiku”, rekao je izvjestitelj za mišljenje **Miguel Angel Cabra de Luna**.

Potpredsjednica Komisije Dubravka Šuica kazala je: „Stariji ljudi nisu ni trošak ni teret, već adut. Demografske promjene ne možemo promatrati izolirano, nego moramo sagledati u kakvoj su one interakciji s megatrendovima poput zelene i digitalne tranzicije.”

„Na starije osobe ne smije se gledati kao na primatelje socijalne pomoći, nego kao na građane koji imaju jednako pravo na to da žive ispunjenim životom, bez diskriminacije, kao i svi ostali građani. Ta prava trebaju biti zajamčena u svim područjima života”, rekla je **Heidrun Mollenkopf**.

Pritom, starije osobe posjeduju velik udio bogatstva u brojnim državama i imaju veliku kupovnu moć. Predviđa se znatan rast tzv. srebrnog gospodarstva (gospodarstvo povezano sa starenjem stanovništva), čiji su glavni nosioci potrošači treće dobi, i procjenjuje se da će ono do 2025. dosegnuti 5,7 bilijuna EUR. Da bi se taj potencijal iskoristio, EU-u su potrebne uspješne strategije kojima se uzimaju u obzir regionalne dinamike i prilike koje pruža taj tip gospodarstva. (ll)

EGSO prvim konkretnim prijedlozima plavog plana stavlja vodu na dnevni red EU-a

Zauzimanje pristupa upravljanju vodama utemeljenog na ljudskim pravima, poticanje ulaganja, uvođenje oznaka potrošnje i restrukturiranje cijena neke su od ključnih preporuka iznesenih u šest mišljenja EGSO-a o vodi, koja su usvojena na srpanjskom plenarnom zasjedanju. Riječ je o prvoj seriji prijedloga EGSO-a za sveobuhvatnu vodnu politiku EU-a u okviru inicijative plavi plan.

S obzirom na goruće izazove u tom području, Europski gospodarski i socijalni odbor preuzeo je inicijativu i predstavio opsežan skup preporuka za održivu vodnu politiku za Europu. U okviru inicijative plavi plan poziva se na jedinstven pristup iskorjenjivanju siromaštva u pogledu vode i osiguravanju pristupa sigurnoj i cjenovno pristupačnoj vodi i odvodnji kao ljudskom pravu diljem

Europe.

EGSO naglašava da je za postizanje tih ciljeva važno razviti otpornu vodnu infrastrukturu i distribucijske mreže. Prvi korak u utvrđivanju potreba za ulaganjima i osiguravanju učinkovitog upravljanja vodama jest procjena trenutačnog stanja vodne infrastrukture i dostupnosti vode u svakoj državi članici.

Niz preporuka EGSO-a o ekonomskim aspektima plavog plana EU-a uključuje provedbu strategija određivanja cijena kojima se odvraća od rasipne potrošnje vode i predlaganje novih načina financiranja vodnih politika. Odbor želi da EU preuzme vodeću ulogu u svijetu u području tehnologija koje štede vodu. Kako bi se smanjila potrošnja vode, promicali ponovna uporaba i recikliranje te riješio problem onečišćenja vode, EGSO predlaže njezino uključivanje u sve industrijske politike EU-a. Kad je riječ o poljoprivredi, EGSO predlaže sličan pristup kojim bi se osiguralo da se vodna dimenzija u potpunosti uključi u okvir zajedničke poljoprivredne politike (ZPP).

Svjestan moći potrošača da utječu na promjene, EGSO također želi promicati upotrebu uređaja s učinkovitom potrošnjom vode uvođenjem oznaka potrošnje vode i praksi kružne potrošnje vode, čime će se pojedincima omogućiti da doprinesu rješavanju problema.
Prijedlozi će se objediniti u skup ključnih načela i mjera koji će se predstaviti europskim institucijama na konferenciji „Poziv na izradu plavog plana EU-a” 26. listopada 2023. Cilj je EGSO-a da voda bude jedan od glavnih prioriteta sljedeće Europske komisije. (gb)

Potpora mentalnom zdravlju i njegova promidžba zahtijevaju sveobuhvatan pristup

Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) pozvao je na reformu zdravstvenih sustava u cijelom EU-u s ciljem osiguravanja sveobuhvatnog pristupa mentalnom zdravlju u kontekstu porasta poremećaja mentalnog zdravlja i poremećaja u ponašanju među Europljanima, naročito među mlađim europskim stanovništvom.

U mišljenju koje je zatražilo španjolsko predsjedništvo Vijeća EU-a, usvojenom na plenarnom zasjedanju u srpnju, EGSO je naveo da bi skrb za mentalno zdravlje trebalo usmjeriti na pravodobnu prevenciju, rano otkrivanje i skrb u zajednici.

„Moramo hitno reformirati zdravstvene sustave u EU-u kako bi se osiguralo da se u okviru njih provode cjelovite i planirane dugoročne intervencije i skrb ne samo radi liječenja, nego i prevencije zdravstvenih tegoba s pomoću multidisciplinarnih timova umjesto da se provode kao povremeni modeli skrbi”, izjavila je izvjestiteljica za mišljenje **Milena Angelova**.

„Moramo promijeniti naše sustave mentalne zdravstvene skrbi. Potreban nam je veći broj stručnjaka i veća potpora osobama kojima je potrebna pomoć”, rekao je suzivjestitelj **Ivan Kokalov**.
Mladi, djeca, žene i skupine u nepovoljnom položaju, ali i osobe izložene dugotrajnom stresu, posebno su izloženi riziku od razvoja mentalnih poremećaja.

Pandemija bolesti COVID-19 dodatno je utjecala na pogoršanje mentalnog zdravlja, a oko 20 % Europljana ima neke potrebe u vezi s mentalnim zdravljem, od ozbiljnih do umjerenih. To je, među ostalim, utjecalo i na poslovni život i prihode. Trenutačne procjene pokazuju da psihičko zdravlje i poremećaji u ponašanju EU godišnje koštaju oko 4 % njegova BDP-a.
Poremećaji mentalnog zdravlja također uzimaju velik danak kod ljudi i uzrokuju oko 4 % smrtnih slučajeva godišnje u Europi te su drugi najčešći uzrok smrti među mladima.

EGSO pohvaljuje Europsku komisiju zbog njezina nedavnog sveobuhvatnog plana za mentalno zdravlje i poziva na brzo pretvaranje tog plana u strategiju EU-a za mentalno zdravlje koja bi bila odgovarajuće financirana. Ta bi strategija trebala imati vremenski okvir i jasno određene odgovornosti te uključivati mjerljive pokazatelje napretka.

EGSO smatra da bi se sustavi mentalnog zdravlja trebali temeljiti na pravima i biti prilagođeni potrebama pacijenata te davati prednost osnaživanju osobe i njezinu aktivnom sudjelovanju u oporavku.
EGSO snažno preporučuje Europskoj komisiji da 2024. proglasi Europskom godinom mentalnog zdravlja. Time bi se poslala snažna poruka i potaknulo stvaranje snažnog savezništva za poboljšanje i promicanje mentalnog zdravlja diljem EU-a.

EGSO raspravlja o inicijativi za imenovanje po? asnih ?lanova i ?lanica iz zemalja proširenja u cilju podupiranja postupne integracije zemalja kandidatkinja za ?lanstvo u EU-u

Na EGSO-ovom srpanjskom plenarnom zasjedanju sudjelovali su predstavnici i predstavnice organizacija civilnog društva zemalja kandidatkinja i na taj način najavili inicijativu za imenovanje počasnih članova i članica iz zemalja proširenja i njihovo sudjelovanje u svakodnevnom savjetodavnom radu Odbora

Prvi konkretan korak prema tom cilju bila je rasprava u okviru srpanjskog plenarnog zasjedanja EGSO-a o važnosti civilnog društva u procesu proširenja EU-a. **Predsjednik EGSO-a Oliver Röpke** ujedno je potpisao memorandum o razumijevanju s Vijećem za regionalnu suradnju (RCC) u cilju unapređenja strukturiranog angažmana civilnog društva i mladih u promicanju mira i blagostanja u jugoistočnoj Europi.

Povjerenik za susjedstvo i proširenje **Olivér Várhelyi** pohvalio je inicijativu EGSO-a za imenovanje počasnih članova i članica iz zemalja proširenja kao način da politika proširenja ostane visoko na dnevnom redu EU-a.

Moldavski premijer **Dorin Recean** istaknuo je da ta nova inicijativa EGSO-a dolazi u pravom trenutku i da će se njome ojačati suradnja s civilnim društvom u Moldaviji.

Glavna tajnica Vijeća za regionalnu suradnju **Majlinda Bregu** izjavila je: „U Vijeću za regionalnu suradnju ne možemo zamisliti koordinaciju regionalnih napora u vezi s izazovima u zelenom programu za zapadni Balkan

bez Savjetodavnog foruma za organizacije civilnog društva ni koordinaciju napora za uspostavu regionalnog tržišta bez snažnog glasa naših gospodarskih komora”.

Boško Savković iz Saveza poslodavaca Srbije pohvalio je srpsko civilno društvo jer su dali do znanja što misle, bore se protiv dezinformacija iz inozemstva i podsjećaju Srbiju na mogućnost da postane članica EU-a.

Predstavnik Saveza poslodavaca Ukrajine **Oleksandr Yavorskyi** izjavio je: „Ukrajina je odlučila započeti svoj put prema članstvu u EU-u mnogo prije početka rata. Ukrajinski socijalni partneri i civilno društvo sada trebaju odgovarajuće osposobljavanje kako bi pomogli u procesu pristupanja EU-u.”

Potpredsjednica Konfederacije sindikata Albanije **Anisa Subashi** naglasila je važnu ulogu sindikata u jačanju socijalnog dijaloga, posebno u vrijeme kada albanska vlada ulaže napore u smanjenje prostora za građansko djelovanje.

Dajana Cvjetković iz Centra za promicanje civilnog društva u Bosni i Hercegovini i izvršna direktorica Centra za građansko obrazovanje u Crnoj Gori **Daliborka Uljarević** podržale su ulogu civilnog društva u procesu proširenja. „Mi činimo okosnice našeg društva i predstavljamo težnje naših građana. Najbliži smo saveznici institucija EU-a i ova će inicijativa dodatno produbiti našu suradnju”, izjavila je **Daliborka Uljarević**. (mt)

Industrijski plan u okviru zelenog plana: EU može u?initi više

U planu za industriju s nultom neto stopom emisija nema vizije o tome kako osigurati da europska industrija ostane konkurentna i privlačna za ulaganja.

EGSO smatra da su industrijski plan u okviru zelenog plana i akt o industriji s nultom neto stopom emisija u općim crtama dobri, ali da se u njima treba jasnije navesti koje će se mjere poduzeti da se poboljšaju lokacijski čimbenici, poveća konkurentnost europskih gospodarstava i EU izdvoji od svojih sustavnih suparnika.

„Izuzetno smo nezadovoljni zbog toga što je bilo potrebno nešto poput Zakona o smanjenju inflacije u SAD-u da bi se EU pokrenuo”, izavila je **Sandra Parthie**, izvjestiteljica za mišljenje EGSO-a o ta dva dokumenta. „Bili bismo zadovoljniji da je EU to učinio ranije i da je reagirao odlučnije i uvjerljivije kako bi našim poduzećima i društvima pokazao da zaista želimo da Europa ostane relevantna industrijska lokacija s dobrim radnim mjestima i dobrim plaćama.”

Posljednjih desetljeća europska industrija postala je manje konkurentna od industrija njezinih glavnih suparnika. U prvih deset godina 21. stoljeća BDP po stanovniku u EU-u bio je oko 70 % BDP-a u SAD-u, a sada je pao na manje od 66 %. Između 1999. i 2020. udio SAD-a u svjetskim bruto ulaganjima smanjio se je s 29 % na 20 %, a udio EU-a s 23 % na 15 %.

Kako bi se taj silazni trend promijenio, EGSO preporučuje da se provede analiza kako bi se utvrdilo kako EU može kontrolirati i poboljšati svoje lance vrijednosti i izbjeći prekomjernu ovisnost. Predlaže i da svi zakonodavni prijedlozi EU-a budu podvrgnuti provjeri konkurentnosti.

Jedan problem u vezi s kojim je EGSO istaknuo potrebu za odlučnijim djelovanjem je birokracija i vrijeme obrade zahtjeva. Uzmimo za primjer financiranje javnim sredstvima: za odluke da se projektima odobri financijska potpora i pristup financijskim sredstvima potrebno je previše vremena. EGSO tvrdi da su nam, ako ne želimo da ulagači poslovne prilike traže izvan Europe, potrebne mjere za osiguravanje pravodobnog i dostupnog financiranja operativnih troškova i kapitalnih rashoda, koje bi pokrivale sve vrste poduzeća, velikih i malih.

Izdavanje dozvola još je jedno pitanje u vezi s kojim je industrijski plan u okviru zelenog plana manjkav: u njemu se navodi niz tehnologija s nultom neto stopom emisija za koje bi trebalo osigurati ubrzano izdavanje dozvola i veća financijska potpora za projekte, dok se druge sektore ostavlja da se suočavaju s većim poteškoćama.

EGSO smatra da su industrijski plan u okviru zelenog plana i akt o industriji s nultom neto stopom emisija previše usmjereni na promicanje zelenih tehnologija i na odabir „pobjednika”, a zapravo bi trebali poticati raznovrsnu industriju sa širokim spektrom sektora.
U Europi se nalazi mnogo energetski intenzivnih teških i primarnih industrija koje treba dekarbonizirati, a koje nisu uključene u industrijski plan u okviru zelenog plana.

Ublažavanje pravila EU-a o državnim potporama još je jedan potencijalni problem jer bi se time mogao povećati jaz između bogatijih država članica i onih koje su siromašnije pa ne raspolažu fiskalnim prostorom za ulaganja u zelenu tranziciju i potporu svojim vodećim industrijama i kućanstvima. Zbog toga je potrebna ozbiljna rasprava o Fondu za europsku suverenost kako bi se na razini EU-a osigurala dodatna financijska sredstva za tranziciju.

Podaci Europske komisije pokazuju da u sektoru tehnologije s nultom neto stopom emisija postoji znatan potencijal za otvaranje radnih mjesta: u proizvodnji vodika za gorivne članke potrebno je 180 000 radnika, u proizvodnji fotonaponske solarne energije 66 000, a u proizvodnji baterija 800 000.

Industrijskim planom u okviru zelenog plana podupire se razvoj zelenih vještina, ali EGSO tvrdi da bi se njime trebao podupirati razvoj svih vještina potrebnih u industriji. Također bi trebalo ubrzati i standardizirati izdavanje radnih dozvola za kvalificirane radnike iz trećih zemalja. (dm)

EGSO poziva EU na kohezivan pristup politikama u podru?ju sirovina u cilju rješavanja pitanja sigurnosti resursa i zelene tranzicije

EGSO u mišljenju usvojenom na srpanjskom plenarnom zasjedanju poziva EU da zauzme sveobuhvatan pristup politikama

u području sirovina. Predlaže proširenje popisa ključnih materijala, osiguravanje pravednih cijena energije, pojednostavnjenje izdavanja dozvola, davanje prednosti recikliranju i promicanje izgradnje kapaciteta u politikama EU-a o sirovinama.

Opskrbom kritičnih sirovina na globalnoj razini trenutačno dominira Kina, dok Europa proizvodi manje od 5 % svjetskih minerala. S obzirom na predviđanja da će se potražnja u svijetu za sirovinama do 2060. udvostručiti, postoji potreba za hitnim djelovanjem.

Kako bi se suočilo s tim izazovima, EGSO preporučuje da se popis kritičnih sirovina proširi na one koje su od vitalne važnosti za zelene i održive tehnologije, čime bi se omogućilo ciljano usmjeravanje politika i ulaganja. Osim toga, Odbor zagovara pravedne cijene energije, financijsku potporu, pojednostavnjene postupke izdavanja dozvola i partnerstva s drugim zemljama kako bi se povećala sigurnost resursa i ubrzala zelena tranzicija EU-a.

Izvjestitelj za mišljenje EGSO-a **Maurizio Mensi** naglasio je da u zakonodavstvu o otpadu treba dati prednost oporabi i ponovnoj upotrebi sirovina kako bi se smanjila ovisnost o primarnim resursima i potaknuo gospodarski rast. Odbor međutim upozorava na to da je važno pronaći ravnotežu između sigurnosti resursa i okolišnih zahtjeva kako bi se postigli ciljevi održivog razvoja EU-a.

Suizvjestitetlj EGSO-a **Michal Pintér** zauzeo se za izgradnju kapaciteta za ekstraktivne industrije na razini EU-a. U mišljenju se poziva na usredotočavanje na razvoj ljudskog kapitala u ekstraktivnim industrijama kao i na prekvalifikaciju i usavršavanje postojeće radne snage kako bi se ojačao sektor sirovina.

Zajedničkim djelovanjem u tim aspektima EU može uspješno prijeći na zeleno gospodarstvo, postavljajući temelje za otporan, održiv i globalno konkurentan sektor sirovina. (gb)

Prijelaz na održivu energiju u sektoru ribarstva i akvakulture EU-a: put prema klimatskoj neutralnosti

EGSO pozdravlja strategiju Europske komisije za energetsku tranziciju u sektoru ribarstva i akvakulture EU-a, kako je naveo u mišljenju koje je zatražilo španjolsko predsjedništvo i koje je usvojeno na plenarnom zasjedanju u srpnju. Svjestan da je hitno potrebno smanjiti emisije ugljika i promicati održive, obnovljive i komercijalno održive energetske alternative, EGSO naglašava važnost postizanja klimatske neutralnosti do 2050.

EGSO ističe da sektor ribarstva ima ključnu ulogu u ublažavanju učinaka klimatskih promjena. Ribari nas opskrbljuju jednom od najzdravijih životinjskih bjelančevina s minimalnim ugljičnim otiskom, pri čemu se predviđa da će emisije iz tog sektora 2023. činiti tek mali dio ukupnih svjetskih emisija, što ističe relativno nizak utjecaj tog sektora na okoliš. Ipak, EGSO poziva na kontinuirani rad na poboljšanju energetske učinkovitosti i daljnjem smanjenju emisija.

„Dekarbonizacija sektora ribarstva iziskuje sveobuhvatan pristup, financijske poticaje i prihvaćanje izvora energije s nultom stopom emisija”, izjavio je izvjestitelj za mišljenje **Javier Garat Pérez**. „Moramo pronaći ravnotežu između realnog stanja i naših ambicija. Treba nam odgovarajući i realan vremenski raspored dekarbonizacije u kojem bi se vodilo računa o napretku u području tehnologije, logistike i zakonodavstva. Troškovi tranzicije ne bi trebali biti opterećenje za poslodavce i radnike u pomorskim sektorima i nitko ne bi smio biti zapostavljen. Za uspješnu energetsku tranziciju presudno je održavati ravnotežu između ciljeva dekarbonizacije i gospodarske održivosti.”

EGSO je svjestan da razvoj i globalna dostupnost alternativnih i inovativnih zelenih tehnologija sa sobom donose izazove. Stoga kao prijelazno rješenje predlaže hibridizaciju, pri čemu bi trebalo istražiti i mogućnosti koje se ne temelje na fosilnim gorivima. Usto, napominje da će za svaku promjenu izvora energije biti potrebna nova plovila osmišljena na posve nov način i s većim kapacitetom („bruto tonažom”) kako bi mogla primiti nove strojeve. EGSO stoga poziva Europsku komisiju da preispita definiciju ribolovnog kapaciteta kako bi se mogle primijeniti nove tehnologije povezane s energetskom tranzicijom. (ks)

Oglašavanje posredstvom influencera: EGSO predlaže postavljanje jasnih granica u regulativi EU-a

Pravilima bi trebalo utvrditi obveze za influencere, ali i za platforme za razmjenu videozapisa i društvene mreže

Oglašavanje i promidžba posredstvom influencera jedna je od najbrže rastućih industrija u posljednjem desetljeću. Budući da potrošači influencere doživljavaju bliskijima, autentičnijima i pouzdanijima od tradicionalnih načina oglašavanja ili reklama u kojima se pojavljuju slavne osobe, brendovi sve više ulažu u oglašavanje posredstvom njih.

Međutim, za razliku od tradicionalnog oglašavanja na koje se primjenjuju vrlo stroga pravila, influenceri mogu sakriti promidžbeni karakter svojih oglasa. Komercijalna priroda oglasa influencera nije uvijek prepoznatljiva kao takva, pri čemu se oglasi pojavljuju uz slično uređen, ali neovisan uredrički sadržaj.

Taj nedostatak transparentnosti opasan je za potrošače općenito, a naročito za maloljetnike. Izlaganje te ranjive skupine skrivenom oglašavanju moglo bi naštetiti njihovu fizičkom, psihološkom, socijalnom i emocionalnom razvoju.

Bi li EU trebao nešto učiniti u vezi s time? „Ustvari, EU već ima uspostavljene mehanizme za postupanje s influencerima, koji su obuhvaćeni zakonodavstvom i o oglašivačima i o prodavačima/trgovcima. Međutim, smatramo da bi zbog sve bržeg rasta tog fenomena bilo poželjno primijeniti sveobuhvatan pristup“, izjavio je **Bernardo Hernández Bataller**, izvjestitelj za mišljenje EGSO-a o tom pitanju.

Odbor predlaže da EU utvrdi konkretne obveze kako za administratore platformi za razmjenu videozapisa i društvenih mreža na kojima influenceri djeluju, tako i za same kreatore sadržaja/influencere.

Influenceri bi trebali:

- na po?etku sadržaja koji dijele jasno istaknuti da se radi o promidžbenom sadržaju;
- poštovati sektorske propise kako bi se zajam?ile zaštita zdravlja i sigurnost potroša?a i korisnika, posebno maloljetnika i drugih ranjivih skupina;
- snositi odgovornost ako jasno ne navedu da primaju pla?u za podržavanje ili reklamiranje proizvoda ili usluge.

Administratori platformi i društvenih mreža trebali bi:

- tako?er snositi odgovornost za sadržaj koji kreatori saržaja i influenceri objavljuju na njihovim stranicama;
- imati obvezu uklanjanja nezakonitog sadržaja i prijavljivanja nezakonitih aktivnosti;
- od svih kreatora sadržaja i influencera koji djeluju izvan EU-a zatražiti da jasno navedu tko ima pravnu odgovornost za njihovu aktivnost na podru?ju EU-a i da imaju osiguranje od profesionalne odgovornosti u slu?aju štete prouzro?ene nezakonitim aktivnostima.

Kako bi se zaštitili maloljetnici, platforme i administratori na društvenim mrežama trebali bi, zajedno s influencerima, osigurati sljedeće:

- tehni?ku mogu?nost da se maloljetnim korisnicima sprije?i pregledavanje osjetljivih sadržaja, koji u svakom slu?aju moraju sadržavati oznaku „zabranjeno za mla?e od 18 godina”, da se zahtijeva provjera dobi i dopušta korištenje roditeljskog nadzora;
- da oglasi influencera usmjereni na maloljetnike sadržavaju rije?i „promidžbena poruka”, „komercijalna komunikacija” ili „sponzorira”, i da uz obra?ene slike stoje rije?i „retuširana slika”, a uz sadržaj stvoren s pomo?u umjetne inteligencije stoje rije?i „virtualna slika”.

Mišljenje EGSO-a izrađeno je za španjolsko predsjedništvo Vijeća EU-a, koje razmatra o tome treba li usvojiti posebnu uredbu te je od Europskog gospodarskog i socijalnog odbora zatražilo da iznese svoje mišljenje o toj temi. (dm)

Najve?a stopa inflacije u EU-u od uvo?enja eura: 96,5 milijuna ljudi izloženo je riziku od siromaštva

Inflacija u Europskoj uniji na najvišoj je razini od uvođenja eura. U ovom trenutku, 96,5 milijuna Europljana i Europljanki izloženo je riziku od siromaštva i socijalne isključenosti: najviše ih pogađa rast cijena energije i široke lepeze proizvoda i usluga te

smanjenje kupovne moći.

To su tek neke od alarmantnih brojki iznesenih na vidjelo u EGSO-ovom mišljenju izvjestitelja **Felipea Medine Martina**, usvojenom na srpanjskom plenarnom zasjedanju.

Energetska kriza ozbiljno pogađa europsko gospodarstvo. Visoke cijene energije, sirovina, usluga i industrijskih proizvoda dovele su do visoke inflacije i usporavanja gospodarskog rasta, a usto javne financije i poduzeća izložile velikom pritisku, ugrozivši tako vanjsku konkurentnost gospodarstva.

EGSO smatra da su za preokretanje tog trenda potrebni planovi koji bi ublažili učinak visokih cijena energije na kućanstva i ključne sektore (poljoprivredno-prehrambeni, prometni, maloprodajni itd.) i poziva europske institucije da uvedu kontrolne mehanizme. Buduće politike trebale bi biti prilagođene, ciljane i otporne na promjene uzrokovane tranzicijom, a nadasve pružati podršku obiteljima s nižim primanjima i većim poteškoćama.

Neke nacionalne mjere kontrole cijena pokazale su se najprimjerenijima za ublažavanje posljedica visokih cijena osnovnih proizvoda na obiteljske proračune. Na primjer, „iberijska iznimka" u cjenovnom sustavu tržišta električne energije omogućila je Španjolskoj i Portugalu da ograniče cijenu plina u postrojenjima za proizvodnju električne energije i time drastično smanje račune. Privremeno smanjenje PDV-a na cijene električne energije, hranu i gorivo doneseno u nekim državama članicama još je jedan primjer takvih mjera. (mp)

EGSO poziva na snažnije osiguranje depozita, uskla?ivanje i proporcionalnost kako bi se oja?ao bankarski sustav EU-a

S obzirom na nedavne krizne situacije banaka u SAD-u i slučaj banke Credit Suisse, EGSO je razmotrio prijedlog Komisije o reformi okvira za krizno upravljanje bankovnim sektorom i osiguranje depozita. Među ostalim, Odbor poziva na zaštitu interesa manjih i lokalnih banaka, deponenata i poreznih obveznika, kao i na to da se paket mjera za krizno upravljanje bankovnim sektorom i osiguranje depozita uskladi s budućom reformom Uredbe o državnim potporama.

Zahtjev EGSO-u da razmotri to pitanje i suzakonodavcima i španjolskom predsjedništvu Vijeća EU-a dostavi preporuke o politikama podnijela je španjolska vlada. Prijedlogom Komisije o reformi okvira za krizno upravljanje bankovnim sektorom i osiguranje depozita nastoje se ukloniti preostali rizici u europskom bankarskom sektoru, čime se doprinosi dovršetku bankovne unije i jača jedinstveno tržište EU-a u interesu deponenata i poreznih obveznika.

„EGSO razumije da je na krizne situacije banaka važno odgovoriti brzo, fleksibilno i u duhu suradnje, i pritom zaštititi deponente i porezne obveznike", rekao je izvjestitelj EGSO-a **Giuseppe Guerini**. „Prijedlog Komisije korak je prema dovršetku bankovne unije, koji je ključan za realizaciju potpune konsolidacije financijskog sustava EU-a i smanjenje fragmentacije tržišta."

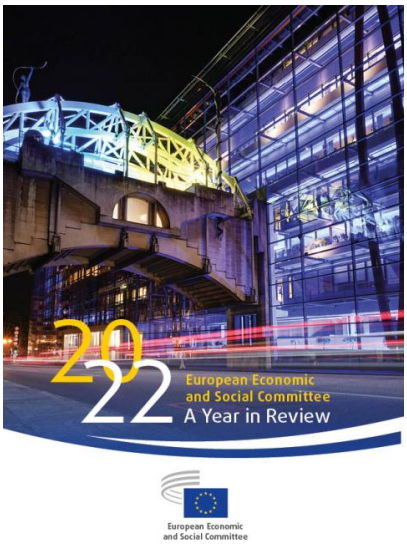
EGSU u svom mišljenju insistira na tome da su usklađivanje instrumenata za zaštitu depozita i ocjenjivanje alternativnih rješenja za sanaciju i nesolventnost ključni za zaštitu interesa deponenata i očuvanje diversifikacije europskog bankarskog ekosustava. (tk)

Obilježavanje 65. godišnjice EGSO-a

Kad je 1957. godine osnovan Europski gospodarski i socijalni odbor, dodijeljene su mu savjetodavne ovlasti kako bi svojim mišljenjima i raznim drugim aktivnostima europskim tijelima nadležnima za donošenje odluka prenosio perspektivu i interese organiziranog civilnog društva i tako EU približio građanima.

Svoje prvo plenarno zasjedanje održao je godinu dana kasnije, odnosno pred 65 godina. Više o 65. godišnjici: www.eesc.europa.eu/65.

Pregled 2022. – izašlo je naše izvješ?e o radu!

Čime smo se sve bavili prošle godine? Više o tome možete saznati u našem izvješću „Godišnji pregled aktivnosti za 2022.” Koji su bili najvažniji prošlogodišnji događaji i teme?

2022. godinu obilježili su dramatični događaji. Ničim izazvana, Rusija je 24. veljače 2022. povela rat protiv Ukrajine. Uslijed te agresije EGSO je nizom mišljenja, konferencija i rezolucija podržao ukrajinsko civilno društvo. Otvorili smo svoje prostorije ukrajinskim organizacijama civilnog društva koje djeluju u Bruxellesu, pruživši im sigurno mjesto za nastavak rada i održavanje ukrajinskog civilnog društva na životu. Nagradu za civilno društvo dodijelili smo inicijativama koje pomažu civilima stradalima u ratu.

Kad su porasle cijene energije, EGSO je predložio sveobuhvatan pristup energetskoj tranziciji, utemeljen na potrebi za novim energetskim modelom i energetski neovisnim EU-om. Iako se EU i dalje bori protiv posljedica pandemije bolesti COVID-19, ulaganja u zelenu i digitalnu transformaciju nikad nisu bila važnija. Stoga Odbor podržava provedbu i izvršenje nacionalnih planova za oporavak i otpornost.

Saznajte više u brošuri:
https://www.eesc.europa.eu/hr/our-work/publications-other-work/publications/2022-year-review.

NOVOSTI IZ SKUPINA

Klimatska diplomacija treba postati vode?a inicijativa vanjske politike EU-a

Stefano Mallia, predsjednik Skupine poslodavaca EGSO-a

Ovoga ljeta u nekoliko zemalja južne Europe harali su šumski požari koji su uništili domove i obalna ljetovališta te pretvorili ogromna šumska područja u crne pustopoljine. U isto vrijeme Sloveniju su zadesile poplave. Problemi povezani s klimom nisu nova pojava u Europi, ali njihov se intenzitet pojačao, kako na našem kontinentu, tako i drugdje. Nema sumnje da su zbog klimatskih promjena takvi fenomeni postali češći i ekstremniji.

Pandemija bolesti COVID-19, rat u Ukrajini i energetska kriza koja je uslijedila donekle su otežali rad na borbi protiv klimatskih promjena i započinjanju istinske zelene tranzicije u Europi.

Neke države članice usvojile su brojne mjere koje *de facto* usporavaju postupno ukidanje vađenja fosilnih goriva ili čak ulažu u nove djelatnosti tog tipa kako bi zadovoljile svoje energetske potrebe. Takvo ponašanje šalje zbunjujuću poruku, ne samo građanima Europe već i trećim zemljama, koje bi to mogle iskoristiti kako bi opravdale kašnjenja u svojim tranzicijama. Sve bi to očito moglo ugroziti ovogodišnji sastanak na vrhu COP28, na kojem bi zemlje trebale postići dogovor o postupnom ukidanju upotrebe fosilnih goriva koja ispuštaju CO_2.

Zbog toga EU mora zadržati koherentan i dosljedan pristup klimatskoj politici. Moramo riječi pretvoriti u djela. EU je nedavno intenzivirao svoj rad na klimatskoj diplomaciji, čiji uspjeh uvelike ovisi o odlukama EU-a u području unutarnje klimatske politike, ali i o učinkovitoj provedbi europskog zelenog plana. Unatoč sve češćim novim geopolitičkim izazovima s kojima je suočen, EU mora steći bolji uvid u geopolitičke aspekte europskog zelenog plana. Za to je potrebna nova, čvrsta i vjerodostojna strategija za prilagodbu klimatske diplomacije EU-a trenutačnom geopolitičkom okruženju.

Od kuda da počnemo? EGSO vjeruje da skup alata kojima klimatska diplomacija raspolaže trebamo obogatiti inicijativama koje su usmjerene ne samo na jačanje klimatskih ambicija već i na dijeljenje iskustava EU-a i suočavanje s rizicima povezanima s klimom.

Kako bismo klimatsku diplomaciju učinili učinkovitim instrumentom, trebamo iskoristiti njezinu višerazinsku prirodu. Prvi korak moglo bi biti osnivanje mreže civilnog društva za diplomaciju.

Želimo li izbjeći nepopravljivu štetu, ne smijemo gubiti vrijeme pri poduzimanju daljnjih koraka. Klimatska diplomacija preventivna je diplomacija i stoga je nedvojbeno treba hitno unaprijediti kako bi postala okosnica vanjskih odnosa i vanjske politike EU-a.

Kolektivno pregovaranje, demokracija i budu?nost rada: pitanja za raspravu na kraju ljeta 2023.

EGSO-ova Skupina radnika

Kolektivno pregovaranje jedan je od kamena temeljaca industrijskih odnosa u Europi, no unatoč tome među državama članicama postoje velike razlike u tom području, uz različite stupnjeve pokrivenosti i zaštite radnika i radnica.

Kolektivno pregovaranje dio je procesa socijalnog dijaloga, što je i jedan od prioriteta španjolskog predsjedanja Vijećem EU-a. Skupina radnika blisko surađuje sa španjolskom vladom u vezi s tim pitanjem, prvenstveno putem mišljenja o zelenom kolektivnom pregovaranju i demokraciji na radnom mjestu. O tim će se pitanjima raspravljati na događanju na visokoj razini o socijalnom dijalogu koje će španjolsko predsjedništvo organizirati u Santiagu de Compostela 21. i 22. rujna 2023.

Skupina radnika će na sastanku 20. rujna raspravljati o važnosti socijalnog dijaloga i kolektivnog pregovaranja. Ujedno očekuje da će zahvaljujući studiji o kolektivnom pregovaranju na razini EU-a, za čiju izradu se do 8. rujna putem ove poveznice može izraziti interes, steći bolji uvid u tu složenu problematiku i pojasniti to pitanje.

Zaštitimo i osnažimo civilno društvo mladih

EGSO-ova Skupina organizacija civilnog društva

Skupina organizacija civilnog društva Europskog gospodarskog i socijalnog odbora (EGSO) i Mladi europski federalisti u srpnju su zajednički organizirali seminar za mlade pod nazivom „Mladi pod pritiskom: očuvajmo civilno društvo mladih”. Taj se seminar nadovezuje na prethodne webinare o građanskom sudjelovanju mladih koje je navedena skupina organizirala 2021. i 2022.

Na seminaru su predstavnici mladih i institucija, kao i gostujući govornici **dr. Sergey Lagodinsky** (zastupnik u Europskom parlamentu, Zeleni/ESS), **Alessia Valentino** (pravna službenica, Europska komisija) i **Christian Moos** (član Skupine organizacija civilnog društva i izvjestitelj za predstojeće mišljenje EGSO-a o paketu mjera za obranu demokracije), raspravljali o općim tendencijama i konkretnim kršenjima građanskih prostora za mlade diljem Europe.

Na događanju je istaknuta hitna potreba za koordiniranim civilnim dijalogom na nacionalnoj i europskoj razini, povećanim financiranjem organizacija mladih i uključivim sudjelovanjem svih mladih. Također je naglašena potreba za mehanizmima za zaštitu aktivista, smislenim daljnjim postupanjem nakon dijaloga s mladima i rješavanjem problema sve većih ograničenja za organizacije civilnog društva. Unatoč različitim perspektivama i svijesti da ne postoji jedinstveno rješenje za rješavanje problema u svim državama članicama, svi govornici i sudionici složili su se da je hitno potrebno zaštititi i osnažiti civilno društvo mladih kako bi se trajno očuvala vitalnost demokracija.

Sveobuhvatan popis zaključaka i preporuka sa seminara dostupan je ovdje: https://europa.eu/!DFFpPj.

SOON IN THE EESC/CULTURAL EVENTS

Nagrade EU-a za ekološku proizvodnju: EGSO objavljuje finaliste

Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) s ponosom objavljuje popis finalista u pojedinačnim kategorijama drugog izdanja Nagrade EU-a za ekološku proizvodnju, koju organizira zajedno s Europskom komisijom i drugim partnerima kako bi nagradio izvrsnost u cijelom europskom ekološkom lancu vrijednosti. Dobitnici u pojedinačnim kategorijama bit će objavljeni 25. rujna, prigodom Dana ekološke proizvodnje EU-a, na posebnoj svečanosti kojoj će prisustvovati i povjerenik EU-a za poljoprivredu Janusz Wojciechowski.

Ekološka tranzicija sve brže se širi Europom, čemu svjedoče brojne izvanredne inicijative. Početna faza ocjenjivanja, tijekom koje smo detaljno pregledali sve prijave, sada je dovršena i s ponosom vam predstavljamo finaliste u svakoj od tri kategorije:

Finalisti su, abecednim redom:

1. **Najbolje ekološko malo ili srednje poduzeće (MSP) koje se bavi preradom hrane**
    - **Ekološka kmetija Kukenberger**, Slovenija, prerada mlije?nih proizvoda
    - **Fürstenhof GmbH**, Njema?ka, prerada jaja i mesa od peradi
    - **The Merry Mill**, Irska, uglavnom prerada bezglutenske zobi i brašna

2. **Najbolja prodavaonica ekoloških proizvoda**
    - **Gut Wulkselde GmbH**, Njema?ka, trgovina u kojoj se prodaju proizvodi vlastitog gospodarstva
    - **NaturaSì Ariele Conegliano**, Italija, trgovina ?lanica mreže NaturaSì
    - **Valle y Vega Cooperative Agroecológica de Granada**, Španjolska, trgovina poljoprivredne zadruge

3. **Najbolji ekološki restoran / pružatelj usluga prehrane**
    - **Biohotel St. Daniel**, Slovenija, restoran u sklopu „biohotela”
    - **Luftburg – Kolariks Freizeitbetriebe GmbH**, Austrija, restoran prilago?en potrebama obitelji
    - **Trnulja Country Estate**, Slovenija, restoran u okviru imanja

"Zahvaljujući svojoj mreži organizacija civilnog društva EGSO je opet uspio privući visokokvalitetne kandidate za ove nagrade. Ti izvanredni projekti obuhvaćaju cijeli ekološki lanac vrijednosti i jasno dokazuju da je prelazak na održivije i pravednije prehrambene sustave u praksi već zaista u tijeku. Kreatori politika sada moraju uspostaviti povoljne uvjete koji će omogućiti da te inicijative procvjetaju i da se brojne regije na njih ugledaju," izjavio je **Peter Schmidt**, predsjednik EGSO-ove Stručne skupine za poljoprivredu, ruralni razvoj i okoliš (NAT).

Ideja za dodjelu nagrada proizašla je iz obveze koju je Komisija preuzela u okviru svog akcijskog plana za razvoj ekološke poljoprivrede s ciljem da se prepozna izvrsnost u lancu proizvodnje ekološke hrane, od seoskih gospodarstava do restorana. Nagrađuju se najbolji i najinovativniji subjekti u području ekološke proizvodnje koji pomažu smanjiti učinak poljoprivrede na klimu i okoliš, a čije će djelovanje pomoći u ostvarivanju ambicija strategije „od polja do stola“ i strategije EU-a za bioraznolikost.

Za dodatne informacije o kandidatima, kriterijima odabira i Nagradi općenito posjetite internetsku stranicu posvećenu Nagradi EU-a za ekološku proizvodnju i internetske stranice EGSO-a. (ks)

EGSO poziva na podnošenje prijava za Nagradu za civilno društvo koja je ove godine posve?ena mentalnom zdravlju

Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) najavio je 14. izdanje svoje Nagrade za civilno društvo otvoreno organizacijama civilnog društva, pojedincima i privatnim poduzećima registriranima ili sa sjedištem u Europskoj uniji.

Za temu ovogodišnjeg izdanja odabrao je **mentalno zdravlje** jer želi nagraditi kreativne i inovativne, bilo individualne ili zajedničke, neprofitne projekte kojima se pomaže osobama s mentalnim poremećajima i stvara okruženje poticajno za njihovu mentalnu dobrobit.

Bit će izabrano najviše pet dobitnika koji će primiti nagrade u ukupnoj vrijednosti od 50 000 eura. **Rok za prijavu je 30. rujna 2023. u 10 sati (po briselskom vremenu).** Svečanost dodjele nagrada vjerojatno će se održati tijekom EGSO-ovog Tjedna civilnog društva u proljeće 2024.

Birat će se samo one inicijative i projekti koji se provode u EU-u. Inicijative moraju biti ili već provedene ili u tijeku. Da bi prijave bile prihvatljive, moraju se odnositi na barem jedno od pitanja navedenih na popisu kriterija prihvatljivosti iz Pravila za 14. Nagradu EGSO-a za civilno društvo, koja su dostupna na relevantnoj internetskoj stranici EGSO-a.

Projekti se, među ostalim, mogu usredotočiti na sprečavanje i borbu protiv psihosocijalnih rizika na radu i promicanje kulture podrške na radnom mjestu. Također se mogu baviti potrebama u području mentalnog zdravlja skupina u nepovoljnom položaju i starijeg stanovništva ili promicati mentalnu dobrobit djece i adolescenata.

Projekti usmjereni na rad u zajednici kao što su osnaživanje lokalnih zajednica, stvaranje mreža za uključivanje zajednice i uspostava okruženja poticajnog za mentalno zdravlje također su prihvatljivi, a isto su tako prihvatljive i teme poboljšanja znanja o mentalnom zdravlju i borbe protiv stigmatizacije, koja ljude često odvraća od traženja pomoći.

EGSO se nada da će se njegova Nagrada smatrati priznanjem i predstavljanjem dosadašnjih nastojanja nedržavnih aktera da pomognu osobama koje se bore s problemima mentalnog zdravlja. Uz to, želio bi podržati projekte koji su u tijeku i potaknuti nove, ističući na taj način kako takvi projekti mogu pridonijeti smanjenjum silovitog rasta ove tihe epidemije u EU-u.

Cilj je ove EGSO-ove vodeće Nagrade za civilno društvo senzibilizirati javnost o iznimnom doprinosu civilnog društva stvaranju europskog identiteta i građanstva te promicanju zajedničkih vrijednosti koje jačaju europsku integraciju. Nagrada je svake godine usmjerena na drugu temu od posebne važnosti za EU. Neke su od prethodnih tema bile mladi, pomoć Ukrajini, klima i rodna ravnopravnost. EGSO je 2020. iznimno dodijelio Nagradu za građansku solidarnost posvećenu borbi protiv bolesti COVID-19.

Prijaviti se možete ovdje. (ll)

Urednici

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Daniela Marangoni (dm)

Suradnici u ovom broju

Millie Tsoumani (mt)
Daniela Marangoni (dm)
Daniela Vincenti (dv)
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Giorgia Battiato (gb)
Jasmin Kloetzing (jk)
Katerina Serifi (ks)
Katharina Radler (kr)
Laura Lui (ll)
Marco Pezzani (mp)
Margarita Gavanas (mg)
Margarida Reis (mr)
Pablo Ribera Paya (prp)
Aude François (af)
Thomas Kersten (tk)

Koordinacija

Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)

Technical support
Bernhard Knoblach (bk)
Joris Vanderlinden (jv)

Adresa

European Economic and Social Committee
Jacques Delors Building,
99 Rue Belliard,
B-1040 Brussels, Belgium
Tel. (+32 2) 546 94 76
E-pošta: eescinfo@eesc.europa.eu

EGSO info objavljuje se devet puta na godinu tijekom plenarnih zasjedanja EGSO-a. ? EGSO info dostupan je na 23 jezika.
EGSO info ne predstavlja službeno izvješ?e o radu EGSO-a; informacije o tome dostupne su u Službenom listu Europske unije ili drugim publikacijama Odbora.
Umnažanje je dopušteno ako se EGSO info navede kao izvor te primjerak pošalje uredniku.

09/2023